

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Fűtőza 192. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

egész évre . . . . . 4 frt  
fél évre . . . . . 2 „  
3 hóra . . . . . 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

KIADÓHIVATAL:  
Fűtőza 192. sz.

HIRDETÉSEK DÍJA:

Három hasábon példánv 5 kr  
Kis Hirdetőkben egy sz 2 kr.

A hirdető fél nevével ellátott  
hirdetéseknél külön 30 kr.  
bélyegdíj fizetendő.

# HALASI ÚJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP.

## Előfizetési felhívás.

Figyelmeztetjük lapunk azon tisztelt olvasóit, kiknek előfizetése a folyó márczius hó végével lejárt, hogy előfizetéseiket mentől előbb megújítani sziveskedjenek.

Az előfizetési ár változatlan:

egész évre . . . . . 4 frt.  
fél évre . . . . . 2 frt.  
negyed évre . . . . . 1 frt.

Tisztelettel  
a kiadóhivatal.

## Az utkövezés és a termelők.

A vasuti bizottság múlt vasárnapi ülésében, melyről alább részletes tudósítást közlünk, végre elhatározta a sokszor emlegetett utvonali kiépítést, mely a várost az állomással összekötendő lesz. Az ut nem fog ugyan egészen a piaczig építtetni, hanem csak a temető utcaza belső végéig; minthogy azonban onnét a piaczig az utcaz túrhető állapotban van, azt hisszük, hogy egyelőre talán ehny is elegend tesz a forgalom igényeinek.

A vasuti bizottságban a tárgyalás alkalmával sok mindentéle kifogás és ellenvetés került felszínre az ut ellen; ezek a kiépítést most már aligha fogják ugyan hátráltatni, mindamellett célszerű lesz azok némelyikét néhány észrevétellel kísérni, főleg az okból, hogy az ut építése a nagyközönség részéről ellenszenvvel ne fogadtassék.

Többen kiemelték, hogy ez összesen 1127 meter ut nem sokat segít a város közlekedési viszonyain, midőn a termelőnek a 10 négyszög mérföldnyi határból sárban vagy homokban kell az eladandó cikket beszállítani. Itt egy nagy tévedés forog fen, melyet talán néhány felvilágosító megjegyzés el fog oszlatni.

Az építendő ut a termelők érdekeit csak közvetve mozdítja elő, akképt. i. hogy a kereskedésnek ad nagyobb lendületet. A termelő, hogy áruját a piacra hozhassa, nincs időhöz kötve s elindulhat pl. a tanyáról bármikor s akármily nehezen is, valahogy bevergődik a piaczig, mint ahogy eddig is megtette. Amint azonban az áru a piacról a vasutra indul, ott van szükség a jó utra. Szükség van először azért, mert onnét már gyorsan és időhöz kötve kell az árut szállítani s másodszer azért, mert onnét a nagy tömegben történik a szállítás. Ha megeléknül a

forgalom a határban mindenütt, szászorosan meg fog élénkülni ott, a hol az egész határbeli terméket szállítani kell. Ha egyes pusztai utakon csak 10 kocsival több jön is be egy-egy hetivására, akkor tíz pusztai utról már száz kocsival több lesz a szállítmány s a piacról annyival több a vasutra kivinni való.

Igaz, hogy a termelőnek az volna legjobban hasznára, ha a város a határban levő valamennyi utat kikavicsoztatná. De erre ki merne még csak gondolni is. Ezen az alapon tovább menve, azt is kívánhatnók, hogy az állam minden ember birtokához építtessen vasutat; mert hisz az lenne a legjobb, ha mindenki közvetlen otthon felrakodhatnék. Az állam azonban csak ott építtet vasutat, a hol az a várható forgalom által kifizeti magát; kőut is csak ott építhető, a hol számára a nagy forgalom biztosítva van.

Ha a termelő által egy helyre összehordott árut a kereskedő biztosan és könnyen szállíttathatja tovább, akkor ez megkönnyíti a kereskedő munkáját, előmozdítja általában a kereskedést s a termelőre nézve az a hasznos van, hogy az árak ömelkedését idézi elő.

Epen azért a lakosság csak örömmel fogadhatja a vasuti bizottság elhatározatát, mely hasznára fog válni mindnyájunknak. A mit az állam tett értünk a vasut kiépítésével, annak valóságos betetőzése lesz az, ha mi megpiacunkat és a vasutat, kövezett uttal kötjük össze. A lakosság érdekében most már csak azt kívánhatjuk, hogy elhatározat mielőbb ténnyé váljon.

## A vasuti bizottság ülése.

(Kövezés. — A dűlő utak kórdése. — Új vágóhid. — Kövezetvám. — Az állomás környékének szabályozása. — Vasuti vendéglő.)

A vasuti nagy bizottság e hó 11-én vasárnap délelőtt a polgármester elnöklése alatt ülést tartott s végre elhatározatot hozott a vasuti állomástól a városba vivő ut elkészítése tárgyában.

Az ülést a polgármester megnyitván, szóbelileg hosszabb előterjesztést tett a kérdéses utvonali ügyének állásáról. Előadta, hogy még a múlt évben a megyei alispán engedélyt adott arra, hogy az országos közmunka, szabályozás ut földmunkálatai megkésztetésének s ehhez a város akkor hozzá is fogott. Időközben azonban fölmerült az az eszme, hogy az utat kavics- vagy kőburkolattal kellene ellátni. Erre a földmunkálatok félben hagytak, s a vasuti bizottság albizottságát küldött ki, hogy e tekintetben véleményét és javaslatot terjesszen elő. A polgármester e közben megkeresvényt intézett a magyar Államvasutak igazgatóságához, hogy nem kaphatná-e

meg a város az ut burkolására szükséges követ vagy kavicsot ingyen. Az igazgatóságtól tavaly deczemberben az a válasz érkezett, hogy követ a város nem kaphat, kavicsot azonban igen, a csaba-keresztúri állomástól köbmeterenként 60 kr. áron s a szállítási díjat ugy számítva, hogy egy kocsi rakomány, a halasi állomáson kikérve 6 frtba kerülne.

Ugyanez idő tájt a polgármester felszólította a budapest-zimoonyi vasut építő fővállalatnak igazgatóságát, hogy nem volna-e hajlandó a kérdéses utvonalat kiépíteni. A fővállalat készen nyilatkozott erre, s kijelenté, hogy az ut kiépítése 800 meter hosszban mintegy 10.000 frba kerülne.

A fővállalat mérnökei: de Polo és Metzger időközben újhol méréseket tettek a tervezett utvonalon egészen a patikáig s ezek alapján végleges tervezetet nyújtottak be a városnak. E terv nem csak a kavicsozásra, de a lejtőrevezésre is tekintettel van, úgy hogy akkor is használható, ha a város az utat nem kavicsoztatni, hanem csak töltetni vagy szabályoztatni akarja. A polgármester kijelenté a mérnököknek, hogy e tervet díjazást biztosan nem i. érhet, mivel annak készítése megfizést nem adott. A mérnökök erre azt felelték, hogy mindamellett rendelkezésére bocsátják a városnak a tervet s ha az utépítésel ők biztatnak meg, nem kívánunk azért semmit, ha ellenben az építéssel más bizatnak meg, akkor a város belátására bízzák az ő munkálatuknak díjazását. A tervet időközben több szakértő megtekintette s arról valamennyien elismertéssel nyilatkoztak.

E tervet azután a vasuti bizottság a városi mérnöknek adta ki, hogy annak alapján költségvetést készítsen. E költségvetés most beterveztetik a vasuti bizottság elé, melynek feladata lesz első sorban elhatározni, hogy kiépíttessék-e az ut vagy nem; s ha építtetik, vajjon maga a város építtesse-e házilag vagy a fővállalat ajánlatát fogadják el, vagy pedig árlejtést hirdessen az-építésre. Kéri a polgármester a bizottságot, hogy ez ügyben most-végleg elhatározzon.

Felolvastatik ezután a városi mérnök által a fővállalat mérnökének tervezetéhez készített költségvetés, mely már lapunkban is ismertetve volt. E szerint a tervezett végrehajtásánál a földmunka kerülne 2740 frt 49 krba, kőmunka 6236 frt 48 krba, kavics és annak ide szállítása 4402 frt 98 krba, lerakása és elfuvarozása 1033 frt 32 krba, kömüves munka 256 frt 80 krba, járda kövezés 4024 frt 15 krba. Összesen az egész munkálat költsége tesz 19.203 frt 88 krt. A tervezet azonban kétféle járdára van készítve: kavicsozatra és kövezetre; ezeknek pedig csak egyiké lenne megkésztendő s így a másikra előirányozott költség-elesik; ugyszintán elmarad a földmunka költsége is, mivel ez már nagyrészen készen van. Ugy hogy az egész tervezet költsége mintegy 16.000 frtba ténhető a legmagasabb számítás szerint. E terv szerint azonban, mint a multkor említettük, az ut csak a város széleig építtetnék.

A tárgy fölött az úlon hosszasa vita fejlődött ki.

Tóth János figyelmezteti a bizottságot arra, hogy a 120.000 frtos vasuti kölcsönt, amiből a vasutra előrelátható kiadás csak 80—90 ezer frtot tett, annak idején azon czéllal vette föl a város, hogy ez összegből a városban forgó utat is kiépítték. Az albizottság

ez okból ajánlotta az ut elkészíttetését; figyelemmel levén arra is, hogy annak kiépítése esetén kövezetvámról folyamodhatunk, mely idővel a költség tetemes részét visszatértheti. Hogy meddig építtessék az ut, a felől az albizottságban kétféle nézet merült föl: az egyik rész a Csorba-féle házig; a másik a postáig óhajtatja az utat vitetni. Két nézet volt a kövezés módjára nézve is; t. i. az albizottság egy része a koczkakö, másrésze a kavicsozás mellett volt. A többség a kavicsot fogadta el. O szintén e mellett van, és pedig úgy, hogy az ut a Csorba-házig vitessék. A város széléig való építést, mint a hogy az ut bemutatott tervzetben foglaltatik nem fogadják el, mert az ut épen az utcazn legrosszabb s a kövezésre itt nagyobb szükség van, mint a városan kívül. Indítványozza tehát: mondja ki a bizottság, hogy a vasúti kölesönből megmaradt mintegy 30.000 frt-ból kavicsos ut építtessék a Csorba-féle házig. Ha ez kimondatik, akkor lehet szó arról, hogy mily módozatok mellett építsünk. Ő maga részéről az olcsóbb rendszert és az árlejtés kiirását pártolja. A Csorba-házig (1172 meter), mintegy 24—25 ezer frtba kerülne az ut, annyit pénzre pedig van a városnak az említett kölesönből s így e miatt sem új kiadás nem terhel bennünket sem új kölcsönt fölvenni nem kell. A kövezetvám a kiadásnak jelentékeny részét visszatéríti; tudomás szerint Főlegyháza városa 3—4 ezer frtot vesz be ebből évenként. Ajánlja indítványának elfogadását.

**Török Elek:** Mielőtt az építéshez fognánk, szeretné tudni, mi pénz áll rendelkezésre. Igaz, hogy az ut költségvetése megvan, de tudjuk, hogy minden munkálatnál sokkal többre szokott útni a tényleges kiadás, mint az előre megcsinált költségvetés tervezi. Az ut kiépítését a város szépítése tekintetéből ő is szeretné, de annak kedvéért újabb terhet nem akar a városra venni, mivel ez eddig is eléggé meg van terhelve. Azért először pontosan megvizsgálandónak tartja, hogy a rendelkezésre álló pénzből kitelik-e ez ut költsége. Ha kitelik, megszavazza az építést, de ha nem telik, nem szavaz meg egy krajczárt sem. Megjegyzé, hogy csupán a temető melletti utat kavicsozni ki, egészen hiábavaló kiadásnak tartaná, mert ott az ut jó; a kavicsozására a városbeli utcázn nagyobb szükség van. Különbözn előbbi szavai értelmében felhívja a polgármestert, hogy adjon felvilágosítást aziránt: mennyi pénz áll rendelkezésre a vasúti kölesönből.

**Vári Szabó István** polgármester tudomásul hozza, hogy 1883. márczius 7-én a vasúti pénztár állása volt 38.742 frt; hátralékos vasúti adókból s kifizetett kisajátítások visszatérítéséből bejön még mintegy 2000 frt, úgy hogy a pénztár állása mintegy 40.000 frtba tehető. Ebből még fizendő körülbelül 9000 frt a kisajátított földékért. A 120.000 frtos vasúti kölcsön kamatai f. évi augusztusig már ki vannak fizetve s így a pénztárt ezek már nem terhelik. A kisajátítások legfőbb e hó végéig befejezetnek s így ezek nem szolgálhatnak az utépítésnek akadályán. Hangsúlyozza a polgármester, hogy midőn a város a 120.000 frtot fölvetve, már akkor határozottan ki volt tűzve ez ut elkészítésére bizonyos összeg.

**Török Elek** közbeszó: Akkor csak 12.000 frt volt erre előirányozva s most már 25.000 frtról beszélnek.

**Vári Szabó István** polgármester: E 12.000 frt már akkor ki volt tűzve erre s így ez összeg erejéig ez esetben is meg kellene csináltatnunk az utat, ha pénz nem volna rá. Legszívesebben lesz akkép határozni, hogy az ut hossza ne állapíttassék meg; a 12.000 frt erejéig okvotólón építtetünk, ha pedig még több pénz is áll rendelkezésre, e fölöttel alapt el lehet határozni a Csorba-házig való építést.

**Id. Farkas Sándor** figyelmezteti a bizottságot, hogy nem 12, hanem 17 ezer frt volt előirányozva az utépítésre.

A polgármester előhozatja a vasúti bizottság jegyzőkönyvét, konstatálja, hogy az 1881. júliusban tartott ülésen 17.000 frt véte-

tett föl az ut és a lámpák elkészítésére, a vágó-híd áthelyezésére s a függő termés kártalanítására. Ez utóbbi már kivan fizetve s összesen 900 frtot vett igénybe. E 17.000. frt-hoz járul még 8000 frt, mely akkor a netaláni hűvös fedezésére vétetett föl. Fedezni való hiány azonban nem állott elő. Így tehát mintegy 25.000 frt áll e célra a város rendelkezésére. Ha az árlejtés megtartjuk, annak eredménye megfogja mutatót, mely hosszúságban építtethetjük az utat.

**Péter Dénes:** Az ut hosszúsága felől azon nézetben van, hogy ezt csak a város széléig építtetni, kidobott pénz volna, mert ha agdlig sárban kell a vasútra viendő árut vonatni, az a 800 meter jó ut már nem sokat ér. Nézet szerint az utat legalább is a piaczig kellene építtetni, sőt annál tovább, a város másik széléig, mert ha az ugynevezett kanálist megcsináltatnunk hagyjuk, akkor nem csak hogy a jankováczi és mélykúti közönséget nem fogjuk ideo édesgetni, de saját fehértől, rekettyei stb. lakosársaink érdekében sem tesszünk semmit. A termés nagy része pedig ezen az uton szállíttatik a városba. — Azt, hogy az ut 6 meter szélességben építtessék, helyesnek tartja, mivel a gyalogjárók kiépítését úgy is rájuk lehet róni az illett háztulajdonosokra.

**Török Elek:** Szintén a mellett van, hogy az ut mentől hosszabbra építtessék, ha a város erre kellő költségvetést rendelkezik, annyival inkább, mert 800 meter utra kövezetvámot a miniszterium nem is fog engedélyezni.

**Kolozsvári KISS István:** A vasúthoz vivő ut kérdésével előtérbe lép általában az utak kérdése nálunk. Felhívja a bizottság figyelmét arra, hogy a tagosítás alkalmával ly hibák követettek el az utak dolgában, a melyek már most is igen érethetleg megboszszulják magokat. A dülő utakon sok helyt öles víz van s a járókelők a más földjére kénytelenek az utat kiesapni. Ezen segíteni kell a városnak. Mert, hogy a városban kavicsozott ut készüljön, a határban pedig továbbra is fennmaradjanak a mostani ázsiai állapotok, az nem lehetséges. Most alkalom van arra, hogy a városi és pusztai utak ügyét összeköszkösük. A tagosítás alkalmával bizonyos összeg adatott át a városnak, a dülő utak megcsináltására; ez a kötelezettség jogilag terheli a várost most is s annak előbb utóbb eleget kell tenni. Most, midőn a kisajátítások ügyis napirenden vannak, épen alkalmas idő lenne a dülő utaknak is kellő területet kisajátítani.

**Vári Szabó István** polgármester: Igaz, hogy az utak a határban rossz karban vannak, de ezek ügyét itt most még sem lesz szükséges elővenni, mert ez óriási feladat s csak ugy mellékesen érinteni nem lehet. Tagadja, hogy a város köteleze volna az utakat megcsináltatni. A tagosításnál a várost nem terheli egyéb kötelezettség, minthogy az illett felek vagy azok utódjai az őket illett birtokot megkapják. Kolozsvári indítványa a közgyűlés elő lenne beterjesztendő, hogy az ez ügyben küldjön ki szakbizottságot.

**Török Elek:** Azt hiszi, hogy ha a város a dülő utakat rendezetni kívánja, akkor erre a célra el kellene adni az egész határt s még akkor is kérdéses, hogy annak árából kitelik-e a kívánt utrendezés.

**Deák Péter** a kavicsozandó utat vagy a Csorba-féle házig kell csinálni, vagy semieddig, mert rövid vonalra nem is kapnánk kövezetvám szedési engedélyt. A polgármester felvilágosítása szerint mintegy 24—25 ezer frt van készben e célra; ha csakugyan van annyi, épüljön az ut a Csorba-házig, ha nincs ennyi pénz, a mennyi van, azt tökécsítik s akkorra halasztjuk az utépítést; a mi korra e töké kellő mennyiségig felnevezsük.

**Dr. Babó Mihály** főjegyző: Nem tartja feljogosítva a vasúti bizottságot Kolozsvár úr indítványának tárgyalására; mert e bizottság külön hatáskörrel van kiküldve s a dülő utak rendezése kívül esik e hatáskörön. A vasúthoz vivő ut tekintetében a kavicsozás mellett van a mellett, hogy az ut ne csak a város széléig épüljön, és pedig nem azért,

hogy a rövid vonalra nem kapunk kövezetvámot, hanem mert azzal nem segítünk a lakoságnak semmit. A költségvetésben átvett járdát a városon kívül fenntartandónak véli, bent a városban pedig a háztulajdonosokkal kívánja azt megcsináltatni.

**Kolozsvári K. István** ragaszkodik az általa tett indítványhoz s kijelenti, hogy tehát azt befogja terjeszteni a közgyűlés elé. Itt különben is csak azért hozza fel a dolgot, hogy ezzel a bizottsági tagok figyelmét e tárgyra felhívja.

**Dr. Dobó Menyhárt:** A járdát csak azon esetben tartja kiépítendőnek, ha a Csorba-házig viendő kocsuit megcsinátése után még arra költségünk marad. A kocsuttra, ugyanis nagyobb szükség van, mint a gyalogjáródnára.

**Tóth János:** Az esetben, ha az építés elhatározatnánk, kimondandónak tartja azt is, hogy az építés a Csorba-féle háznl kezdődjék.

**Mészöly István:** A pusztai utak jó karba hozását előbbvalónak tartja a szóban forgó utca kiközvetésénél. Nem tartja údvőnek a városra, hogy a tervezett rövid utvonalba oly roppant összeget befektessenek; mert ezzel csak a pótdadó emelésének utját egyengettjük. Szabadkán a kövezetvám jövedelme nem futja ki a kezelési költségeket sem. (Ellenmondás.) A pénzből inkább kisajátítási alapot óhajtatésteni a városi utcaz réndbe hozatalára és szabályozására, mert viszassz állapot az, hogy legyen egy kövezett utca, a többi pedig maradjon a mostani rendtelenségben. Kéri a bizottságot, hogy a kövezés tervétől álljon el.

**Dr. Babó Mihály** főjegyző hangsúlyozza, hogy a vasúti bizottságnak a közgyűléstől utasítása van a szóban levő utat kiépíttetni, s a bizottság az utasítástól el nem térhet. A közönségnek nincs mit tartani attól, hogy az ut pótdadó emelkedést okozna, mert a kövezetvám jövedelme mindig elég lesz annak fenntartására.

A polgármester ez értelemben kiakája mondani a határozatot, azonban Mészöly István névszerinti szavazást kíván. Figyelmeztetik, hogy ezt írásban kell kérni őt tag aláírásával. Erre Mészöly eláll e kívánástól, de követeli, hogy külön véleménye jegyzőkönyvbe vétessék.

**Onádi M., Halász D. Ferenc** és **Id. Pázsit Sándor** szintén ellene nyilatkoznak a kövezésnek.

**Dr. Babó M. főjegyző** megtagadja a Mészöly-féle külön véleményező bizottságot vételeit. Ismétlőn figyelmezteti a bizottságot, hogy a közgyűlés végérvényesen határozott ez ut kiépítése felől s e határozatnak ellene szavazni gyrekes eljárás a közgyűlésnek itt jelenlevő tagjaitól. A vasúti bizottságnak nincs joga azt elhatározni a közgyűlés ellenére, hogy az utat nem építtetik ki, néki csak a kiépítés módozatai felől lehet tanácskozni. A kölcsön részben e célra vétettet föl, s így azt most másra fordítani nem lehet.

A polgármester végül konstatálja, hogy a többség ugyanis a kiépítés mellett van s ez értelemben kimondja a határozatot, a mely szerint az utépítésre az árlejtés legközelebb kirandó s ennek eredménye a bizottság elé terjesztendő. Akkorra a polgármester részletes és pontos kimutatást fog beterjeszteni a vasúti pénztár állásáról is. Az ut hossza e szerint lesz 1127.70 meter, szélessége 6 meter, s 15 em. vastag koalapa 10 em.-nyi kavics fog terítettai.

Az idő már ekkor nagyon előre haladván, a gyűlés többi tárgyai vita nélkül intézettek el.

Következett az új vágóhíd ügye. A mostani vágóhíd az állomás közelében nem hagyható meg közegészségi és köztisztasági tekintetek miatt. Ezért a bizottság elhatározta, hogy a már kijelölt helyen (a patika-kert stében a vasut innenső oldalán) új vágóhíd építtessék. A polgármester bemutatja a Metzger vasúti mérnök által készített tervzetet, mely elfogadottnak s elrendeltetett, hogy az építés

nyilvános árlejtes-utján vállalkozónak adassék ki.

A polgármester bejelenti, hogy az állomástól a vár-síig 10 lánpa állítatot fel, melyek 80 frtbó kerültek. Ezt a bizottság tudomásul veszi s 80 frtot utálványozza.

A következő városra vonatkozólag a következő javaslat terjesztett be. A várnagy díj-tételei osztályonként állapíttassanak meg és pedig örmény (liszt, gabona stb.) után szándékos mérnázásanként 2 kr, darabárúért: 5000 kgrammon alul m. mézánként 3 kr; 5000 kgrammon felül mérnázásanként 2 kr; élő állatok darabja után 5 kr; hintó, kocsi, gép stb. darabja után 50 kr. — A bizottság elfogadta e javaslatot s megbizta a polgármestert, hogy ez ügyben a miniszteriumhoz intézendő fölterjesztést rövid időn készítse el.

Elhárítottat továbbá, hogy az állomás és a város közti utrés mentén fűsorok létesíttessenek és pedig az ut felső oldalán egy sor fa, az alsó oldalán két sor. Továbbá, hogy a mintakert mellett átjárótól az állomásig (a vasúttal párhuzamosan) földből út építtessék, hogy a majnai ut felől érkező terhes kocsik ne legyenek kénytelenek a város székéig bekerülni. Egyszerű kimondatott, hogy a három ut által ekkép befogott sarak később parkoztatni fog.

Végül a bizottság De Poló mérnöknek a kavicsos ut terveért 80 frtot, Metzger mérnöknek a vágóhid terveért 25 frtot utálványozott ki.

## Ítéletek a Rózsa-Bernáth-főle pörökben.

A múlt ősszel említve volt lapunkban, hogy Bernáth Károly városi árvagyám a leánya ellen elkövetett sérelem miatt pört indított Rózsa Béla plébános ellen, mind a polgári hatóságok, mind pedig a szentszék előtt. A helybeli járásbíró, mint annak idejében színtén közölték, Rózsa Béla ellen marasztaló ítéletet hozott, mely azonban ez utóbbi részéről megfellebbeztetett. Az ügy tehát a kir. tábla elé került, a honnét a napokban érkezett le az ítélet. Ugyancsak a napokban érkezett le a szentszék előtt indított pörben hozott ítélet is, és pedig úgy a Bernáth K. által Rózsa B. ellen, mint ez utóbbi által Pipis Sándor ellen indított pörökben. Tekintve azon feltűnést, melyet ez ügyek annak idejében a közönség között keltettek, érdekesnek tartjuk az ítéleteket közzéadni a következők közül. A három ítélet a következőleg hangzik:

54.811/B. 1882. sz. Ó felsőge a király nevében, a buda-pesti kir. ítélőtábla becsület-sértés vétsége miatt vádlott Rózsa Béla elleni büntőgyert — melyben a halasi kir. járásbírósa 1882. évi Október 18. 1402/B. 1882. sz. a. ítéletet hozott, vádlottnak írásban indokolt semmisségi panasza és felebbezése folytán 1883. évi Január 9-én tartott nyilvános ülésben vizsgálat alá vévén következőleg végzett:

A kir. tábla ez első bíróság ítéletét az azt megelőzőt eljárással, valamint a bűn vád. feljelentésre 1023/B. 1882. sz. a. hozott első végzéssel együtt hivatalból megsemmisíti és magánvádló Bernáth Károlyt bünvádi panaszával elutasítja. Merő Bernáth Károly magánvádló 17 éves Mari leánya nevében becsület-sértés és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt emelt panaszt Rózsa Béla halasi plébános ellen. A panasznak azon részére nézve, melyben magánvádló a 17 éves leányán elkövetett becsület-sértést kívánja megtorlatni, nevezett Bernáth Károlynak indítványozási joga nincsen, mert a t. t. k. 113. §-a értelmében, személyek ellen intézett sértéskért, csak azon esetben illeti indítványozási jog a sértettnek törvényes képviselőjét, ha maga a sértett a tizenhatodik életévét be nem töltötte. Ezen esetben azonban magánvádló paná-

szában azt adta elő, hogy sértett leánya már a 17. életévét is betöltötte s így a törvény világos rendelkezésénél fogva indítványozási joga nem lévén, az eljáró bíróság szabálytalanul járt el, midőn becsület-sértés vétsége miatt a bünvádi eljárást folyamatba tette. A bünvádi panasznak második része, hivatalos hatalommal való visszaélés vétsége tárgyában, és a b. t. k. 473. §-ra alapítván, ezen vétségére nézve az 1880. évi 37. t. ez. 39. §. 2-ik pontja értelmében a kir. járásbíró, bírői hatáskörrel nem bír s így az eljáró bíróság szintén helytelenül járt el, midőn 1023/B. 1882. sz. a. hozott végzésében a panaszolt hivatalos hatalommal való visszaélés cselekménye felett bíraskodott és a panasznak ezen részéről indokból utasította el, melyek szerint a vádló cselekményben, a hivatalos hatalommal való visszaélés vétségének ismérveit fel nem találhatók. Ezen okoknál fogva az eljáró bíróságnak szabálytalan eljárása, az erre alapított ítélettel egygyütt megsemmisítendő s magánvádló panaszával elutasítandó volt. — Budapest 1883. Január hó 9-én. Vajkay Károly m. k. alelnök.

H.

3849/1882. Vácson 1882. decz. 20-án tartott szentszéki ülésből. 6) Olvastatott n. t. Agóts János félegyházi esperes-plébános jelentése Bernáth Károly halasi lakosnak, T. Rózsa Béla ugyanannal plébános ellen emelt panaszai folytán eszközölt vizsgálat eredményéről, melyből kitűnik, hogy panaszolt Bernáth Károly által téves értesülés folytán, a tényálladék elferdítve adatott elő, s hogy az a maga valóságára leszállítatlan, semmi megrovásra méltót sem foglalt magában, a t. plébános eljárását tekintve; e szentszék ítéletileg röszsasztás fejezi ki panaszoló általpanas vádakodásai fölött s t. Rózsa Béla plébános a vádak alól tényálladék hiányában teljesen fölmenni, miről öt jegyzőkönyvi kivonatan azon meghagyás mellett értesíti, hogy az panaszló Bernáth Károlynak, hiteles másolatban adják ki. Jegyezte Hegyi Antal szentszéki jegyző.

III.

416/1883. Vácson, 1883. január hó 24-én tartott szentszéki ülésben 8.) Olvastatott a Pipis Sándor halasi kántor-tanító kiállgatása ügyében felvett jegyzőkönyv.

Noha a tanuallamások terhelő volta miatt megérdemelt nevezett kántor-tanító, hogy állásától elmozdították; mindazáltal, mivel a jegyzőkönyvek között nyilatkozik az elkövetett botránkokat lehetőleg jóvá tenni, s meggyőzést kímályn meggyőzteni; sőt a tényleges javulás jeléül a plébános úrtól már bocsánatot is kért, a szentszék öt másodfoku fegyelmi büntetéssel sújtja, az az súlyos kihágómi miatt a legkomolyabban rendre utasítja és megdölgálja, rosszaságát fejezven ki a plébánossal szemben tanusított durva kihívó viselkedését. Kätelességévé teszi ennélfogva a plébánostól nyilvánosan bocsánatot kéri, a halasi lapokban ellene közölt rágalmazó s becstelenítő nyilatkozatokat, ugyanazon lapban visszavonni, azon komoly és határozott megintés mellett, hogy ha jövőre hasonló becstelen üzenetekre vetemednek, a szentszék öt állását fogja véglegesen elmozdítani. — Mely határozat végrehajtásával, valamint a felek kibékítésével a szentszék n. t. Agóts János félegyházi esperes-plébánost bízza meg. Jegyezte Hegyi Antal m. k. szentszéki jegyző.

## H I R E K.

— A márczius 15-iki emléknapot az idén is méltó ünnepléssel ülték meg a helybeli pártkörök.

A szabadelvi körben ifj. Papp Mihály szólott először az egybegyült polgárokhöz. Utána Szilády A. mondott föleg történelmi vonatkozásokban gazdag, tartalmas és nagy hatású beszédet melynek végén a kormány helyes és igaz uton való haladását s lángoló hazaszeretetét hangsúlyozta. Majd P. ter-Denes a Kór elnöke szólott, fejtegetve a kormány hazafias és bölcs eljárását az országos ügyek körül. Végül kiemelve: hogy nem csak

szóval, de tettei is meg kell mutatniunk a hazafiságot, lelkesítette a jelenvőteket a csángó magyarok hazatelepítésére akasztva. (A körben e célra mintegy 15—16 frt gyűlt egybe.) Ezután Bacsó László polgár egy saját szerzemény alkalmi költeményét szavaltá el, mely nagy tetszést aratott s megeljenesztett. Végül Szathmáry Sándor szólott röviden a mostani országgyűlési pártok állásponinjáról. — A pártkörben este társas estély tartott, mely a legvidámabb hangulatan folyt le.

A függetlenség pártkörünpélyét Vata mány Sándor körölnök nyitotta meg rövid alkalmi beszéddel a körhelyiség udvarán, hol d. u. 2 óra nagyszámú közönség gyűlt egybe. Az egybegyűlt ezután zászálókkal és zeneszóval körmenetet tartottak a városban s először is a régi temető tere né állapodtak meg, a hol dr. Babó Mihály tartott beszédet. Elmondta, hogy a magyar nemzet története 300 év óta a szabadsáért és önállósáért folytatott küzdelemből áll. Napjainkig utolsó mozzanata volt e küzdelemnek az 1848/9-iki szabadságherez melynek kezdete 1848. márcz 15-ikére esik. Áttekinthet nyujt az akkori mozgalom történetéről, a ismerteti a 48-iki és 61-iki országgyűléselének, a nemzeti önállóság érdekében kifejtett munkésését. Utána id. Gál Lajos emelt szót s saját észleletei alapján érdekes részleteket mond el a szabadságherez történetéből s azon lelkesedéssel és tetterőrel, melyet, a hazafiak alk r kifejtettek. — Innét a monét többször megújuló éjjenzés közt az alsó önképzőkör helyiségé elé, majd a nagyterem végig a régi földmunka terére vonult. Mindkét helyt Kolozsváry K. István mondott hatásos beszédeket. — Este a pártkörben lakoma volt melyen számos felkészöntöt mondták. Egyszerűmnd Kolozsváry K. István indítványára a jelen volt közönség átvözlő kíváratot intézett Kossuth Lajoshoz A távrat következőleg hangzik: „Kossuth Lajos urnak. Turin, 22. via dei Mille. Az 1848. évi márczius 15-ikének emléknappélyén hálás tiszteletét s hazafini átvözlését küldi a függetlenség kör. — A függetlenség kör nevében Vata mány Sándor körölnök.”

— A ref. temető ügye. A ref. egyház tudvalevőleg körvönyt adott be a közmunkaminiszterhez, a helybeli vasuti bizottságnak a temetőre hozott határozata ellen. E körvönnyre márcz. 14-én a miniszteriumtól következő határozat érkezett az alispán után a helybeli városi hatósághoz: Pest, meg e közönségnek. Péter Dénes főgondnok és Szilády Áron lelkész, mint a halasi reform. egyház világi és egyházi elnöke s halasi lakosok mult évi decz. 15-én közvetlenül hozzáim benyújtott körvönnyüket az iránt folyamodtak hozzáim, hogy a budapest-zimonyi vasút építéséhez a halasi református egyház temető kertjéből elfoglalt területét temető kertnek alkalmas terület természetbeni nyújtása által adassék kártpótás. Tekintettel arra, miszerint Halas városa a mondott vasút építéséhez szükséges területeket ingyen tartozik átengedni s ebből folyólag a szóban forgó ügy a mondott város és az említett területhez igényt tartó egyház között elintézendő oly kérdést képez, melyre befolyást egyáltalán nem gyakorolhatok; folyamodók kérelmét figyelembe nem vehetimi. Felhívni a megze közönségét, miszerint erről fontvöveztet folyamodókat értesitse. — Budaposton, 1883. január 28., a miniszter helyett Szathmáry Jenő m. k. osztálytanáros.

— Színházi tudósításunkat helyszülte miatt ezuttal ki kell hagynunk. A társulat hétéon tartja az utolsó előadást, mely alkalommal Szepessy jutalomjátékán Cox és Box s egy-egy felvonásos operetta kerül színre. A derék színész megérdemli hogy az alkalommal a közönség mentől nagyobb számmal jelenjék meg az előadásnál.

— A városi kerítéselt pénztár mult évi számadását fölmuttírva, egy sejtőbeba kövötekében az volt közzébe lapunkban, hogy a pénztár 2009 frt adósággal terhelt. A végző 9-es számú fili főlölelés, mivel az említett pénztár tartozása csak 200 frt. mit éppen helyreigazítottunk.

**TERMÉNYEK ÁRA.**

Termények ára Halason márczius 17. — Búza 7. 7-50 krig, rozsa 5 frt — kr., árpa 4 frt 10 kr., zab 2 frt 80 kr., káposzta — frt — kr. mind 100 literenként. Kukorica 100 liter — frt. Krumpli száka 70 kr.

**Heti jelentés a budapesti gabonafőzdeiről.**

Budapest márcz. hó 16-án

Búza	ó bányai	78-81 k/g	9-95 10-20
	ó tiszavidéki	78-81 k/g	9-90 10-60
	ó postvidéki	78-81 k/g	9-85 10-40
	ó fehérmegyei	78-81 k/g	9-85 10-35
	ó bácskai	78-81 k/g	9-85 10-30
	ó északmagyarországi	78-81 k/g	9-45 9-80
Rozs	ó	70-72 k/g	7- 7-30
Árpa	ó takarmány	60-62 k/g	6-80 7-10
	ó égetni való	62-64 k/g	7-20 7-85
	ó sörfőzdei	64-66 k/g	7-00 9-20
Zab	ó	37-40 k/g	6-20 6-69
Tengeri	új bányai	75 k/g	6- 6-15
Káposzta	ó	— k/g	6- 6-50
Répeze	új bányai	— k/g	— — —

**Határidő üzlet.**

Búza	Irányzat	Határidő	pénz	ár
	lanyha	tavasza	9-68	9-72
	"	őszre	10-18	10-20
Tengeri	"	jan. aug.-ra 1882.	6-35	6-37
Zab	"	máj. jun.-ra 1883.	6-48	6-50
	"	tavasza	—	—
	"	őszre	—	—
Repeze	káp.	aug. szept-re	13-1/4	13-3/8
"	bán.	jan. aug.-ra	—	—

Köbányai dísznővér márcz. 16. Magyarországi vén, nehéz sánta kilogrammja 58-59 kr., fiatal nehéz 62-62 1/2 kr., könnyű 57-58 kr. Szedett nehéz 59 kr., könnyű 55-57 kr. Oláhországi 60-62 kr., szerbiai 61 — kr. Életsúly: páronként 45 kilogramm s azonfelül 4%-os levónás.

**Vasúti menetrend.**

Halásról indul  
Budapestre:

Személyvonat	—	—	délelőtt	11 óra 50 percz.
Vegyesvonat	—	—	éjjel	12 óra 20 percz.

**Szabadkára:**

Személyvonat	—	—	délután	2 óra 57 percz.
Vegyesvonat	—	—	éjjel	3 óra 18 percz.

**Halasra érkezik**

Budapestről:

Személyvonat	—	—	délután	2 óra 50 percz.
Vegyesvonat	—	—	éjjel	3 óra — —

**Szabadkáról:**

Személyvonat	—	—	délelőtt	11 óra 43 percz.
Vegyesvonat	—	—	éjjel	12 óra — —

Korda Imre,  
felolvasó-szerkesztő és kiadó-tulajdonos,

**NYILT-TÉR. \*)**

Válasz a „Mészöly István és a csatorna-ügy” című közleményre.

A „Halasi Újság” 9-ik számának nyílt terében felhívtam Vári Szabó István urat, mint a márcz. 1-én délután 5 órakor megtartott tanácsülés elnökét, hogy az ott általa ellenem felhozott, s multamra vonatkozólag bár elburkolt, de nagyon sokféleképen magyarázható állítást világosabb színben adja elő és tegye közzé; — ugyazintén hasonló felhívást intéztem az ő gyanúsítását helyeslő urakhoz.

Ők azonban e felhívásomra nem feleltek, hanem a helyett a „Halasi Újság” 10-ik számának mellékletén 12 pontban foglalt bivatolás valótlanságokat tesznek közzé, a mennyiben az ott hivatkozott okmányokból kiszedték a javát a magok részére. Átkeserűjét azonban elhallgatják; — s végezetül pedig neki mennek az őn rokonsági összeköttetésemnek.

En erre őket nem hívtam fel. A vizügyre vonatkozó adatokat (ha igaz) mindenki megnézheti eredetiben és talán nem elferdítve; rokoni összeköttetésemhez azonban, legyen az távoli vagy közeli, majnai vagy halasi, ugy hiszem senkinek semmi köze; de még tisztességes ember nem is szokott másnak család és rokonsági dolgaiba avatkozni, mert ahhoz jussa nincs. En itt többet nem mondok, ily kényes ügyek körül nem jó dobólni, mert a szemét-arra hull vissza, a ki azt dobálja.

Hanem arra ismételted felhívom Vári Szabó István polgármester urat, hogy a márczius 1-én dél-

\*) Az e rovat alatt közlöttékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

után 5 órakor megtartott tanácsülésben réam dobott azon gyanúsító mondatát, melylyel multamat bélyegezni jónak és talán akkor szükségesnek is látta — hozza nyilvánosságra. Hadd tudjuk meg mi az! Mert így még majd azt hiszi a közönség, hogy én valamely általam kezelt pénztárból loptam, és ő segített ki a bajból, — mivelhogy azt mondta, hogy ő rédött.

Halason 1883. márczius 14.

Mészöly István.

**1883-iki**

friss töltésű szolyval, polenai és luhi Erzsébet savanyu-vizek

díszesen kiállított üvegekben kaphatók: Munkácson a főraktárban, továbbá Nyiregyházán a fiók-raktárban.

Kéretnek a gyógyszerész és kőereskedő urak e gyógyhatásu s e mellett a borral is igen kollemes italu savanyu-viz eladására.

Nyiregyháza, márczius hó.

Tisztelettel

MARSALKO KÁROLY

10-2

Munk. urad. ésv. vizek készítője.

**Letzter L.**

**fényképész**

**Szegedről**

értesíti a t. közönséget, hogy mintegy 10 napi tartózkodásra Halasra érkezett s főlvételeket eszközöl a nap bármely órájában. A főlvétel nála csak egy pillanatig tart, miáltal az arcz természetesen kifejezése a fényképen hiven visszaadható. Felvételeket borus időben is eszközöl, a siker teljes biztosítása mellett.

**Lakása a nagyvendéglő 5. számú szobájában.**

A gráci 1881. évi országos kiállításon elfismerési oklevelet nyert.

**A mohai ÁGNES-forrás**

hazánk egyik legszénsavdusabb

**savanyuvize**

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

**Borral használva is kiterjedt kedveltségnek örvend.**

Fris töltésben mindenkor kapható

**ÉDESKUTY L.**

**m. k. udvari szállítónál Budapeston, Erzsébet téren.**

Ugyazintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

1881-ik évben 295,000 palaezk, 1882-ik évben 550,000 palaezk lett elszállítva.